

Innehållsförteckning

Om naturreservatet Tiskaretjärn	1
Föreskrifter för allmänheten	1
Vägbeskrivning till Tiskaretjärn	2
Vandringsled vid Tiskaretjärn	2
Karta	3
Slåtterflora	3-4

Om naturreservatet Tiskaretjärn

Finngård

På Tiskaretjärn möter du ett gammaldags odlingslandskap med dess levande kultur och skötsel. Naturen präglas av det kulliga landskapet och den näringsrika hyperitberggrunden.

Eftersom det blev många djur på en liten yta kom det i folkmun att pratas om denna kulle som den ymnigaste växtplatsen i häradet. Man trodde att det berodde på all djurspilling som hamnat på kullen. Långt senare kom förklaringen att den kraftfulla växtligheten istället beror på förekomsten av bergarten hyperit, för växter en mycket näringsrik bergart.

Inom reservatet ligger Atikullen med en rik flora. Namnet kommer av finska ordet Athio, som betyder öde (ödekullen). Under 1600-talet låg Sverige i krig med Norge och vid ett tillfälle samlades bygdens människor med sina djur och sitt bohag vid Atikullen. Hit kom finnarna i slutet av 1500-talet och förde med sig sin tradition om svedjebruk och myroddling.

Tiskaretjärn är en plats som påminner om svunna tider. Vi kan besöka reservatet och se ett jordbruk som det bland annat beskrivs i Astrid Lindgrens barnböcker "Emil i Lönneberga" och "Alla vi barn i Bullerbyn".

Den bruksform som används i reservatet, slåtter med lie efter blomning, djurbete (mulens marker) är nödvändig för att kunna behålla de växter, djur och insekter som i dag är utrotningshotade.

Husdjuren du träffar på i reservatet är utrotningshotade lantraser.

Rödkullekorna på Tiskaretjärn, som är av väst svensk - öst norsk typ finns endast bevarade i ett trettiotal djur i Norden.

Tio stycken finns här på Tiskaretjärns naturreservat.

Värmländska skogsfår och Hedemorahöns finns också representerade.

Tiskaretjärn avsattes till reservat 1978 i Gräsmark.

Föreskrifter för allmänheten.

- Det är förbjudet att göra upp eld, tälta ställa upp husvagn / husbil, köra motor- drivet fordon eller cykla på annat än anvisad väg.
- Det är också förbjudet att skada vegetationen genom att plocka eller gräva upp växter svampar, mossor och lavar, bryta kvistar eller på annat sätt skada buskar och träd.
- Beträd inte växande gröda (åker och slåttermark) innan skörd och slåtter.
- Håll hundar kopplade i reservatet.

Vägbeskrivning till Tiskaretjärn

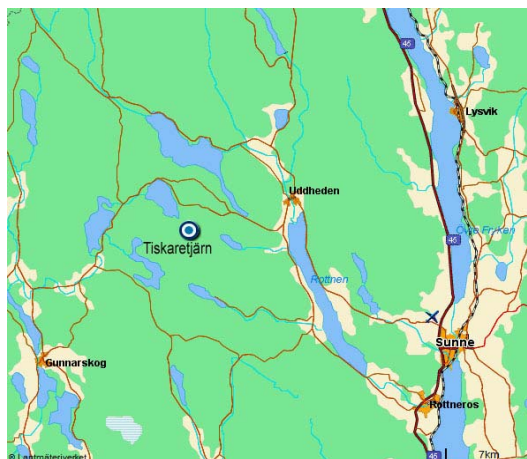
Tiskaretjärns naturreservat ligger ca 35 km nordväst Sunne.

Närmast större ort är Uddheden/Gräsmark ca 12 km öster om Reservatet.

Från Sunne eller Kil tar man vid Rottneros av mot Gräsmark.

Vid Trötvik – kör mot Arvika – Charlottenberg. Efter ytterligare 6 km är det skylttat till reservatet vid Borrsjön.

[Länk till Internet och kartbild samt vägbeskrivning på \[www.hitta.se\]\(http://www.hitta.se\)](#)



Vandringsled vid Tiskaretjärn

29. **Bergjärn.** Idyllisk tjärn och kärrområde med rik flora och fauna. Bord

30. Anslutningspunkt för vandringsled från Borrsjön.

31. **Kalvhöjdens naturreservat.** Slätteräng och betesmark på kalkrik mark, hamlade träd här växer orkidén guckusko men också en ängsflora som är ovanlig för jordbrukslandskapet av idag. Bord. [P – plats.](#)

32. **Svulltjärn.** Gamla odlingsytorpå hyperitmark med en rik flora. Bänkar

33. Tallmarker med lågstammig skog. Lämningar efter odlings- och slättermyrar.

34. **Naturreservat Tiskaretjärn.** Gammal finngård som brukas av Ekosofia. Informationstavla för reservatet. [P - plats.](#)

35. **Atikullen.** Liten bergkulle i hemmanet Tiskaretjärn. Rik flora med hassel, lind alm, tibast, blåsippa mm.

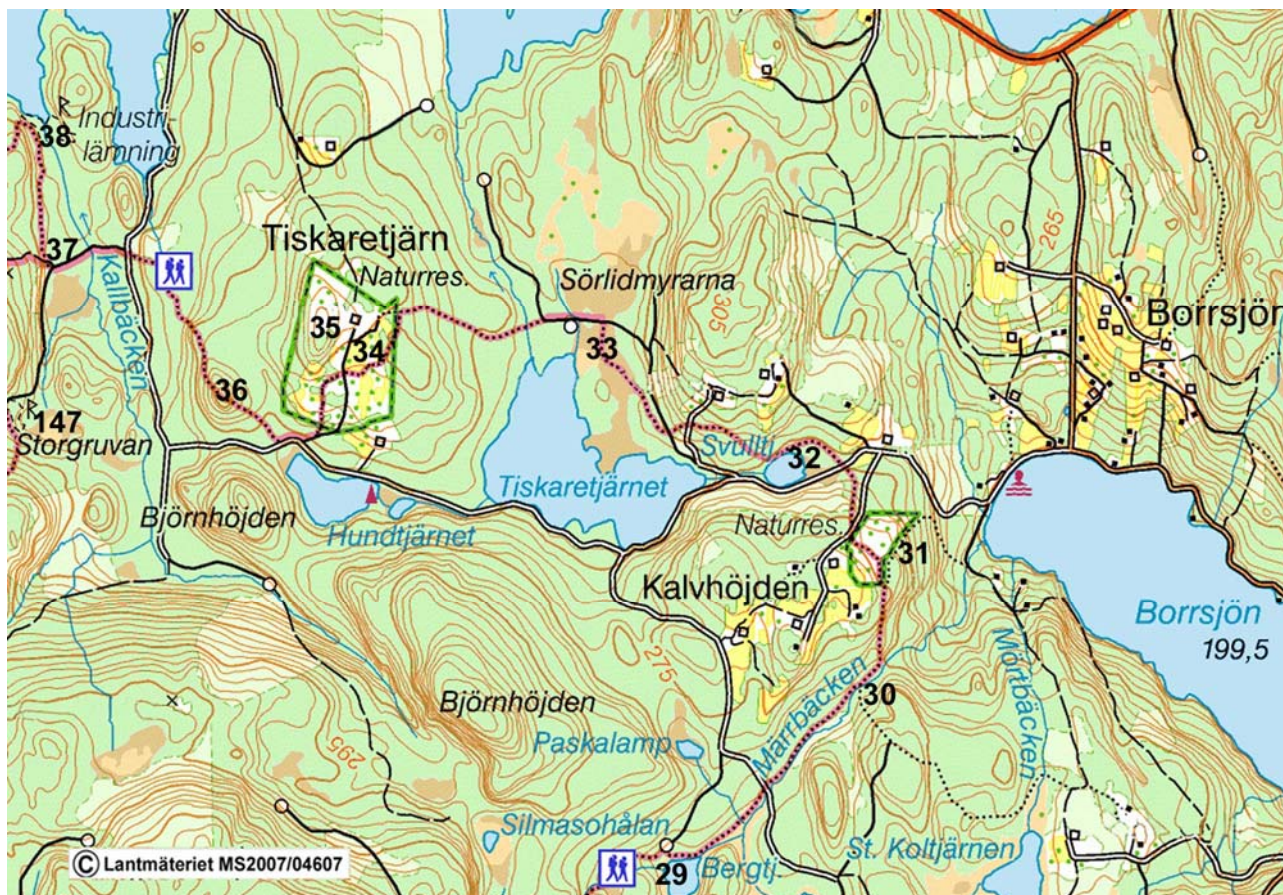
36. **Stebråtskullen.** Utsiktspunkt över sjön Mången. Bänkar.

37. **Linbaneruin,** här ses en transportkorg för malm. Korgen gick på linbana från Storgruvan till anrikningsverket vid sjön Mången. Informationstavlor, Bord. [P – plats.](#)

38. **Industrilämningar** efter anrikningsverk vid Karlsvikens strand. Informationstavla. Bord

147 **Storgruvan i Mången.** Horisontell kopparmalmsbrytning fram till 1899. Informationstavla. Bord [P – plats.](#)

Karta



Slätterflora

Många av de växter som finns i ängarna har bladrossetter (nära marken) vilka blottläggs efter slåtter och bete. I och med detta kan växterna ta till sig solens strålar på eftersommaren och därmed få nog med näring för att överleva till nästa år.

Bland rossetväxterna kan nämnas slättergubbe, slätterblomma, slätterfibbla, klasefibbla och rödfibbla.



Rödfibbla



Slätterblomma



Slättergubbe

Slättergubbe i full blom. Förr slogs gräset då den övre blomman "gubben" stod i blom. Längre ned på stjälken sitter "drängarna" och nedanför dem "pigorna" sitta. Förutom rossetväxter är det också vanligt med höstgroende arter. Dessa har mycket svårt att klara sig om inte slåtter eller bete sker på ängsmarken.



Till de höstgroende hör fältgentiana, höskallra, ängsskallra och ormrot. Samtliga arter finns i reservatet och med lite tur får du se dem där de står i all sin prakt.

Kattfot, blåklocka, ängsklocka, prästkrage och höskallra hör till självklara ängsväxter för de flesta människor födda före 1960-talet.

För dagens generationer är de sällsyntheter och sällan ses växterna i den prakt äldre generationer fått uppleva.

Reservatet sköts av föreningen Ekosofia som genom avtal med Länsstyrelsen bedriver ett levande jordbruk, som i möjligaste mån sköts enligt gamla tiders sätt och traditioner.

Informationsbladen om Värmlands naturreservat kan beställas från Länsstyrelsen i Värmland. Telefon 054 - 197100